

Als gebruiker van airconditioningsystemen, koel- en vriesinstallaties en warmtepompinstallaties krijg je te maken met de PED-richtlijn. De PED is de Europese Richtlijn voor Drukapparatuur (Pressure Equipment Directive, 2014/68/EU). Onder drukapparatuur vallen drukvaten, stoomketels, installatieleidingen en veiligheidsappendages voor de beveiliging van drukapparatuur.

De Richtlijn Drukapparatuur is omgezet naar de Nederlandse wetgeving middels het 'Warenwet Besluit Drukapparatuur 2016' (WBDA) en de 'Warenwet Regeling Drukapparatuur 2016'. Deze wetten beschrijven de verantwoordelijkheden en de verplichtingen van de fabrikant of installateur, gebruiker, keuringsinstantie en het bevoegd gezag.

In dit infoblad lees je meer over de Europese Richtlijn voor Drukapparatuur (PED-richtlijn). We wijzen je op de verplichtingen waar je mee te maken krijgt indien je werkt met of gebruikt maakt van drukapparatuur en informeren je over de periodieke (her)keuringen.

Verplichte CE-markering

Drukapparatuur met een overdruk groter dan 0.5 bar valt onder de Richtlijn voor Drukapparatuur. Voor deze apparatuur is een CE-markering wettelijk verplicht. Als gebruiker ben je formeel niet verantwoordelijk voor het CE-markeringstraject, maar een product of installatie mag op grond van de Richtlijn Arbeidsmiddelen niet in gebruik worden genomen indien niet is voldaan aan de Europese Richtlijnen.

Categorieën II, III en IV

Installaties die vallen in de categorieën II, III en IV en volgens de eisen zijn ontworpen, vervaardigd en gekeurd, krijgen een CE-markering. Bij deze markering krijgt de installatie het unieke identificatienummer van de keuringsinstantie (Notified Body) die toezicht heeft gehouden bij ontwerp, fabricage en eindcontrole.

Categorie I

Installaties die vallen in categorie I worden ook voorzien van een CE-markering, maar zonder NoBo-identificatienummer. In deze categorie verklaart alleen de fabrikant of installateur dat de installatie is ontworpen en gefabriceerd volgens de Essentiële Eisen uit bijlage I van de Richtlijn Drukapparatuur.

Artikel 4.3

De CE-markering geldt niet voor installaties die vallen onder artikel 4 lid 3 van de richtlijn. Hiervoor geldt dat deze ontworpen en geproduceerd dienen te zijn "volgens regels van goed vakmanschap".

Het laten beoordelen van de installatie door een NoBo, i.e. het uitvoeren van een zogenaamde overeenstemmingsbeoordelingsprocedure, is de verantwoordelijkheid van de fabrikant of installateur. Een fabrikant of installateur mag daarbij zelf kiezen door welke NoBo hij deze procedure laat uitvoeren.

Europese Richtlijn voor Drukapparatuur (PED)

Veiligheidscategorieën

Producten die onder de Richtlijn voor Drukapparatuur vallen, worden naar toenemend risico ingedeeld in categorieën. Deze indeling is maatgevend voor de verplichtingen van onder andere de fabrikant en de gebruiker. Afhankelijk van de ontwerpdruk, de omvang van de installatie en de stofgroep van het in te sluiten koudemiddel, valt de installatie in één van de vijf gedefinieerde 'veiligheidscategorieën':

- Artikel 4.3 (goed vakmanschap);
- Categorieën I, II, III en IV.

Keuringen

Als gebruiker van drukapparatuur ben je in alle gevallen verplicht om de apparatuur vóór het eerste gebruik te keuren. Volgens artikel 21 van het Warenwetbesluit 2016 geldt er een Keuring voor Ingebruikneming (Kvl) van installaties die valt onder de categorieën III en IV. Deze keuring richt zich onder andere op de beveiliging, de wijze van opstelling en de bereikbaarheid voor veilig gebruik en onderhoud van de installatie. Bij de rapportage Kvl wordt als bijlage het "Aantekeningenblad" bijgevoegd. Op dit blad dient een NL Conformiteitsbeoordelingsinstantie, i.e. NL-CBI (voorheen Aangewezen Keuringsinstelling (AKI)), aantekeningen te maken betreffende toekomstige periodieke keuringen en/of reparaties aan installaties.

Bij de keuring wordt onder andere gelet op de volgende zaken:

- Aanwezigheid van de vereiste documentatie, zoals ontwerp- en fabricagetekeningen, stroomschema's, gebruikershandleidingen;
- Controle CE-markeringen en EG-verklaringen componenten en samenstel;
- Controle (druk)beveiligingen;
- Instellingen, meetbrieven, afblaascapaciteit, veilig afblazen;
- Controle uitwendige toestand;
- Vervormingen, beschadigingen, coating en corrosiebescherming, isolatie;

- Controle opstelling en opstellingsplaats;
- Deugdelijke bevestiging, relevante invloeden uit omgeving, leidingmontage, instrumentatie;
- Afleesbaar, veilige bereikbaarheid tijdens bediening, onderhoud en reparatie;
- Functionele test noodstoppen.

Het laten uitvoeren van de Kvl is de verantwoordelijkheid van de gebruiker van de installatie. De fabrikant of installateur moet de gebruiker middels bijvoorbeeld de gebruikershandleiding wel op deze keuring wijzen. De gebruiker mag zelf kiezen door welke NL-CBI hij de Kvl uit laat voeren. De gebruiker van de installatie krijgt na keuring een Vrijwaring van Ingebruikneming (Vvl).

Drukapparatuur die niet keuringsplichtig is wordt aangeduid met de term 'zorgplicht'. Zorgplicht is een term uit de Arbowet en houdt in dat de gebruiker de verplichting heeft om zijn arbeidsmiddelen in te zetten volgens het bedoelde gebruik. Daarnaast moet hij de arbeidsmiddelen in goede staat houden. Niet-keuringsplichtige drukapparatuur wordt dus in feite beschouwd als 'arbeidsmiddel' volgens de Arbowet. Dit houdt echter niet in, dat keuring niet van toepassing is. De Arbowet vraagt via het Arbobesluit (artikel 7.4a) een overeenkomstig keuringsregime als voor aangewezen drukapparatuur, afhankelijk van de mate waarin verslechtingen tot risico's kunnen leiden. Een zorgplicht-keuringsregime kan echter in eigen beheer worden uitgevoerd; onderzoekstype en -frequentie mogen door de gebruiker worden bepaald.

Herkeuringen

De grenzen voor periodieke herkeuring sluiten aan bij de grenzen die gelden voor de Kvl, dus voor onze sector de categorieën III en IV.

De herkeuringstermijn is voor de eerste herkeuring vastgesteld op vier jaar na ingebruikneming. Afhankelijk van de te verwachten aantasting van de installatie kan de termijn voor de tweede en opvolgende keuringen verlengd worden naar zes jaar. Dit wordt per geval en per keuring bepaald.

Net als de Kvl is de herkeuring en beoordeling van wijzigingen en/of reparaties de verantwoordelijkheid van de gebruiker en wordt de keuring uitgevoerd door een NL-CBI. De gebruiker mag zelf kiezen door welke NL-CBI hij de herkeuring laat uitvoeren. Een bij nieuwbouw niet gekeurde installatie kan bij herkeuring vanzelfsprekend niet worden goedgekeurd.

Wijziging bestaande installatie

Indien aan een bestaande installatie wijzigingen worden uitgevoerd zoals uitbreiding of ombouw naar een ander koudemiddel (denk hierbij aan ombouw van een R22-installatie), dan dient een producent of installateur een risico- (en gevaren) analyse uit te voeren. Wijzigt de ontwerpdruk (PS) niet? Dan ziet de wetgever dit als onderhoud. Wijzigt de ontwerpdruk wél? Dan is artikel 26 van WDBA 2016 van toepassing. Dit artikel zegt dat voorgenomen wijzigingen of reparaties aan drukapparatuur moeten voldoen aan de essentiële eisen van de PED en ter beoordeling aan een NL-CBI moet worden aangeboden. Er dient dan een Kvl te worden uitgevoerd door een NL-CBI.

NVKL is de Nederlandse Vereniging van ondernemingen op het gebied van Koudetechniek en Luchtbehandeling. Zowel leveranciers als installateurs zijn bij NVKL aangesloten.
www.nvkl.nl